

Miklya Zsolt

VILÁG BOZONTJÁN

*„Futna szét minden, ez a vers is”
(Csoóri Sándor)*

Fut, na szép, minden, ez a perc is,
mikor az egér klikkel a versre,
s beúszik Marc Chagall szakállán
világbozontos regimentje.

Legelől úsz a hentes meg a pék,
s a polgármester egy habostortán,
s az élbolytól kissé lemaradva
Sándor, ki tornyot hisz az orrán.

Billeg kicsit, de egyensúlyban
tartja a toronysüveg meg az óra,
ami egy kicsit félreccapva,
félreszófolva virradóra.

S ha már szép, ahogy a klikkel
világ bozontján úszik e vers is,
futna szét vele minden percben
akár egy egérrégiment is.

ARCÁT MOSNÁ

*„zuhanj le, víz, mint a bocsánat”
(Nemes Nagy Ágnes)*

Száraz vihar. Porban fürösztí
barázdált arcát az est.
Szomjas villám nyújtózik hiába,
hűvösre vágyó szikratest.

Megcsúnyul minden. Alig-időnk
dülő utak raszterén lapul.
Választanád szét eszelősen
mi lehet fönt, mi lehet alul.

Kenyérrre vaj, vajra méz, vagy
fordítva, mézre vaj, vajra kenyér.
A képről valakit levágtak, régen.
Az olló azóta válladig ér.

Hiába nincs, ha mégis várod.
Szár az arcát mosná az est.
Vörös szemében tűnt bocsánat
vizére szomjas szikratest.

G. István László

ÚTSZÉLI ALBA

Halsütés után ott marad a zsír a lábosban.
Fölengedem vízzel. Zsírcepp-szigetek
a felszínen – vannak érzések, amik nem
keverednek. Például imádlak és
undorodom. Leginkább hajnalban a
kiszolgáltatott nyakad, ahogy fekszel a
párnán. Rajta a pihe, mint a madártoll,
még csipogsz is olykor. Vagy párnámon
kapirgálsz a körmöddel, nyújtózkodol,
talán a lelkedet kell messze elérni,
ami nem látszik, csak abban is benne vagy.
Imádom rekedt-édeskés hangod lefolyó gyöngyeit,
amivel minden szót magadba szippantasz,
reggel eldugulsz – ha torkodat kinyitnám,
ott lenne a sok szőr, szappan, mint a mosdó szűrője
alatt, ha már a pumpa nem segít. De nem
bántalak, hagyom, hogy felengedj – most
nyílnak szemeid. Az éjjel benn hagyott
egy csöpp vizes kéket szemed fehéjén,
fordított mennybolt, felhő az ég, mint aki
a sötétben túl sokfelé nézett, várom, míg
sötét pupillád az én fekete
horgomra akaszódik, ha akarod, most
szemedbe nézek.

FÁRADT THÉSZEUSZ

Levitted a fakókék szemetes zsákot, amiben joghurtos poharak, banánhéj, a színek, mint a fáradt olaj. Reggelre ennyi marad utánunk, koszcsík a kádon, rúzsnyomok a csempén, nézésedbe is, mintha vízkő vegyülne, tompán elhasznált kedvességgel nyugtatod kézfejem a kezed. Az emlék is megerjed, a közös idő, mintha murci lenne – mindig savanykás szagra ébredtek. Talán a szőnyegek. Azokon van annyi minta, azokat követni – megszokott, kényelmes labirintusban kószálni veled. Takarítod a sarkokat, a pormacskák fáradtan kúsznak elő, zsákmányuk inkább a levegő, hajlongasz szürkén, mint aki előre kibérelt magának egy életet. Behunyom a szemem. Berendezhetnék egy teret nélküled.

KÖZÖS EBÉD

Kiszedem a tálát a kezedből. Ma én teríték. A közös evés, persze, hagymahéj az időben, leválik rólunk, hiába ülöm meg az asztalt, a lelkünk üres zsúrkocsi, tologatjuk. Neked amúgy is fáj minden, ami a szádhoz ér, kisebesedett benned, hogy élni kell – ezért nem jó soha enni. Töltök vizet. Figyelem a buborékokon át a pohárba mélyedő tekintetedet, a kezed, ahogy csuklómhoz ér, jeges, félszívű nyugtatás, inkább sebez. Most mi baj? Mondjam, fényes délben, hogy megint este lett – találjak ezerféleképp neked feloldozást? Inkább engedem, hogy félreérts, hámozok almát, érdeklődöm, ahogy az emberek, adok-veszek, bizalmat, lelkifurdalást. Vár ránk egy délután, külön, csupa számon-

kérlelhetetlen pillanat, mikor indulok,
 rájövök, hogy egyedül fogsz leszedni.
 Csillogni kezd bennem jóvátehetőtlennül
 a sok felengedett zsír, meg a szemed.

Koltai M. Gábor

KIETLEN BAROKK

Jegyzetek Füst Milán „Catullus”-ához

A CATULLUS átokként vonult végig Füst Milán életén, végleges változata sosem született, a teljes anyag az író egyik levele szerint húszezer kéziratoldal, amelyből nem egyet vetett tűzre az évekig tartó küszködés során. 1920-ban kezdett foglalkozni a témával; egy 1921-es naplójegyzet szerint rosszulesett írnia, mintha örökös ellenállásba ütközne; még ugyanabban az évben lezárta a munkát, csupa kudarc és öngyűlölet közepette: egy, a darab kapcsán írott levél szerint „tizenegyszer írni egy felvonást – rossz jel”, „ilyen kis féjjel, – gondoltam – nem lehet nagy műveket írni! – Ez születési hiba. – Csak kicsiket, – ha ugyan érdemes”. Fél év múlva, megint a CATULLUS kapcsán: „Abba kell hagynom az írást, mert nem vagyok író!” Aztán újabb jegyzetek, nekirugaszkodások. 1925-ben: „Öt évi állandó megőrülő, hiábavaló munka az életemből. Állítom, hogy hiábavaló, – mert ezzel én alig tanultam valamit: amihez kedvem van, meg tudom írni.” 1927-ben: „Lehet ebből a Catullusból, életem átkából áldás?” Egy 1927-es levél Osvát Ernőhöz: „Lerázom végre életem egyik átkát: Catullust. [...] E mű: csinálmány! – s ettől semmi sem menti meg, sem a hibátlan dialógus, sem az esetleges jó, ami benne van. Az ember lásson tovább az orránál s ne hagyja becsapatni magát. Gyökerében beteg a dolog s ezért nem akart magától megnőni. [...] Monstrummá nőtt meg az évek alatt. Minden szóért meg kellett küzdeni s mikor a szó megvult, akkor nem illett bele a jelenet ritmusába. Kezdjük előlről! Fogcsikorgatással 150-szer egy jelenetet. Ki bírja ezt ki kívülem, ki az a marha? – A munka komoly dolog, de aki ennyire komolyan veszi, az megint: semmütevő is, hibbant is. Ha Isten nem segít jobban, nem érhetőbben diktál, akkor kártyázni kell, vagy hivatalba járni.”

A CATULLUS 1928-ban végül is megjelent a *Nyugat*-ban. Néhány „elragadtatott vélemény” ellenére pár „undok barát”, köztük Osvát, örökre meggyűlöltette Füst Milánnal. Még több mint harminc év után, 1960-ban is ezt írja: „Ami továbbá a Catullust illeti: én annakidején a drámát befejeztem, le is közöltem, de tudni róla nem akarok, mert elhibázott munkának tartom. Kijavíthatatlan. Maga a kurva sem érdekel engem olyan nagyon, hogy hajlandó volnék megégyezni a szoknyája alá bújni.”

A darab, ami szerzőjének élethosszig tartó kínt okozott, valóban a magyar színház-történet egyik legkülönösebb drámája. Nem olyan nagy léptékű kompozíció, mint a NEGYEDIK HENRIK, nem olyan tökéletes, gyémántcsiszolású remekmű, mint a BOLDOG-TALANOK, a kérdések azonban, amelyeket fölvet, a rejtélyek, amelyeket egy-egy előadás alkotói elé állít, a maguk szabálytalan, ellentmondásos módján izgalmasabbá tesz